

Guernica szürke, fekete és
 zöld olajfestménye 7,8 méter
 a Sofia-i
 festm
 figyel
 enol
 pang
 : 19
 méter.
 mutatta
 s kiállítás.
 ette először a
 állítását ahová ingye
 és szeptember 19. közt
 dern Művészetek Múzeum
 . január 7. közt, amely tárta
 .állítását Alfred H. Barr (1902-
 .eti Intézettel karöltve. A kiál
 , valamint a Guernica című fes
 . A Guernica szenvedő emberek
 .acoz által lerombolódó épületek
 .ete egy szobában játszódnak, ahr
 .ekelőtt gyászoló édesanya felett, aki
 .t. A kép közepén

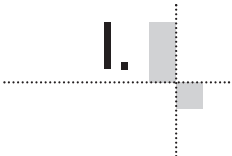
IRODALMI SZÖVEGGYŰJTEMÉNY

12.

OFI

I.

Szemelvények az avantgárd irodalmából

14	<i>Apollinaire</i>
24	<i>Marinetti</i>
27	<i>Majakovszkij</i>
29	<i>Éluard</i>
30	<i>Tzara</i>
30	<i>Breton</i>
32	<i>T. S. Eliot</i>
33	<i>Kassák Lajos</i>

GUILLAUME APOLLINAIRE

(1880–1918)

Kikericsek

Most mérget hajt a rét s virágzik késő őszig
Legelget a tehén
S lassan megmérgeződik
Kikericsek virítnak kékek és lilák
Álmos szemed olyan mint itt ez a virág
Mint szirmuk fodra kéklő s kék akár ez ősz itt
S szemedtől életem lassan megmérgeződik

Egy falka kisdíák a rétre fut s rivall
Lebernyegük röpül és zeng a harmonikadal
Letépi a virágot mely anya s leány is
És színe mint szemhéjadé s oly félve rebben már is
Mint rebben a virág ha szélben térdepel

A csordás csöndesen halk hangon énekel
Míg bőg a sok tehén s elhagyja gőzölögve
E hálnikészülő nagy rétet mindörökre

1902

(Radnóti Miklós fordítása)

Búcsú

Letéptem ezt a hangszálat
Már tudhatod az ősz halott
E földön többé sose látlak
Ó idő szaga hangszálat
És várlak téged tudhatod

1903

(Vas István fordítása)

A Mirabeau-híd

A Mirabeau-híd alatt fut a Szajna
S szerelmeink
Emléke mért zavar ma
Mi volt az öröm ráadás a jajra

Jöjj el éj az óra verjen
Száll az idő itthagya engem

Kéz kézben nézz szemembe s közbe tudnám
Hogy karjaink
Hídja alatt a hullám
Fut az örök tekinteteket únván

Jöjj el éj az óra verjen
Száll az idő itthagya engem

Mint ez a víz elfolyó messzeség lett
A szerelem
Milyen lassú az élet
S milyen erőszakosak a remények

Jöjj el éj az óra verjen
Száll az idő itthagya engem

Jön napra nap új év válik tavalyra
Nincs ami a
Szerelmet visszacsolja
A Mirabeau-híd alatt fut a Szajna

Jöjj el éj az óra verjen
Száll az idő itthagya engem

1912
(Vas István fordítása)

A Mirabeau-híd

Fut a Mirabeau-híd alatt a Szajna
S szerelmeink
Mért jut eszembe az ma
Nem jött öröm nekünk csak jajra-bajra

Jövel éjjel óra kondulj
Minden elmegy Minden elmúl

Nézzünk még össze kéz-kézben ahogy kell
Míg karjaink
Hídja alatt könnyel
Szalad a víz a kinnal és a könnyel

Jövel éjjel óra kondulj
Minden elmegy Minden elmúl

Szalad a szerelem mint lent a gyors hab
A szerelem
Az életünk beh lassabb
S a remény bennünk beh erőszakosabb

Jövel éjjel óra kondulj
Minden elmegy Minden elmúl

Száll hét a hétre és száll nap a napra
Nincs mi időt
S szerelmet visszahozna
Fut a Mirabeau-híd alatt a Szajna

Jövel éjjel óra kondulj
Minden elmegy Minden elmúl
(Illyés Gyula fordítása)

A Mirabeau-híd

A Mirabeau-híd alatt fut a Szajna
S szerelmeink
Emlékük mit akar ma
Az öröm nem jött soha csak a jajra

Jöjj éj verj óra lassan
Az idő megy én maradtam

Ne mozdulj szemközt kéz a kézbe várj csak
Míg a karunk
Hídja alatt a fáradt
Örök tekintet habverése árad

Jöjj éj verj óra lassan
Az idő megy én maradtam

Fut a szerelem mint vize a mélynek
Fut el a vágý
Mily lassú az élet
S milyen hevesen kínozz a remény meg

Jöjj éj verj óra lassan
Az idő megy én maradtam

Tűnnek a hetek tűnik nap a napra
Vissza se múlt
Nem tér se csók az ajkra
A Mirabeau-híd alatt fut a Szajna

Jöjj éj verj óra lassan
Az idő megy én maradtam
(Rónay György fordítása)

Égöv

Végül is únod a régi világot csupa rom

Ó pásztorlány Eiffel-torony a hidak nyája béget e hajnalon

Görög és római ókorban éltél s ebből elég ma néked

A gépkocsik is ódonak zörögve futnak itt elébed
Csupán a vallás az maradt csak máig új s el nem avúl soha
S oly egyszerű akár a repülők terén a gépek csarnoka

Európában csak te nem vagy antik ó kereszténység s hiába
A legmodernebb európai te vagy X. Pius pápa
S téged akit az ablakok figyelnek visszatart a szégyen hogy bemenj
Ma reggel egy templomba csöndesen s ott gyónni térdepelj
Katalógust prospektust olvasol s plakátokat mind hangosan dalolnak itt
Ímé a költészet ma reggel és prózának vedd az árusok hírlapjait
És itt a sok füzet mind bűnügyi kalanddal van teli 25 centime-ért
Nagy emberek arcképe bong s ezer cím döngicsél
Egy szép utcát láttam ép ma reggel de nevét már elfeledtem én
Új volt a fényben fényes és kürtként harsant felém
Igazgatók s munkások sora s a sok szép gyors- és gépírólány
Hétfő reggeltől szombat estig négyszer is naponta erre jár
Háromszor bűg fel reggel itt a vad szirénahang
Déltájban meg csaholni kezd egy megdühödt harang
A sok-sok hirdetmény a tarka táblák és egy foltos
Vad cégér a falon papagájmódra jajgat és rikoltoz
Oly bájos utca ez műhely van benne s gyár is
A Rue Aumont-Thierville és az Avenue des Ternes között ringatja rejti Páris
Ímé az ifjú utca és te nem vagy más csak egy fiúcska még
Anyád öltöztet és ruhád fehér és égi kék
Nagyon jámbor vagy és legrégebbi pajtásod René Dalize is már imákat áhít
S nem vágytok mást csupán a Szentegyház csodáit
Kilenc óra a gáz tompítva kéken ég a hálótermen át kisurrantok ti ketten
És a kollégium kis templomában térdepeltek hajnalig meredten

Míg az imádandó ametiszt¹ mélység forog tündökölve
 Krisztus dicsfénye az s forog lobogva mindörökre
 Liliom ő lelkünkben ápolt hófehér
 És rőthaju fáklya melyet nem fojthat el a szél
 Ez a fájdalmas szűz hamvaspiros és sápatag fia
 Ez a csodás imákat bőven termő égi fa
 Ez az öröklét és a becsület kettős bitója itt
 Ez a hatágú csillag égi sápadt
 Ez az Isten ki meghal pénteken s feltámad majd vasárnap
 Ez a Krisztus ki égbe száll ahogy pilóta még soha
 A világ magassági versenyének ő a bajnoka

Örök pupilla Krisztus
 A századok húsz pillantása érte őrzí már
 S madárrá változik e század és akárcsak Jézus égre száll
 Az ördöghad fejét fölkapva most a bugyrokából utána bámul
 S azt mondja hogy Simon mágust² majmolja Júdeából
 Ha széllel száll kiáltják szélhámos semmi más
 S a fényes lebbenő körül tündéri surrogás
 Thianai Apollonius³ Ikáros Énok⁴ Éliás⁵
 Lebegnek ott az első gép körül s mind csupa csillogás
 El-elszakadnak tőle néha hogy szabadon szálljanak kiket röpít az Oltáriszentség
 A papok akik szállnak már örökké hogy a szent ostyát emeljék
 A repülőgép végül is anélkül hogy bevonná szárnyait leszáll
 És akkor megtelik az ég egy fecskeraj jön millió madár
 Suhogva száll a sok bagoly holló és sólyom s íme ringó
 Csapat jön Afrikából maragu íbisz és flamingó
 S a költők és mesélők ünnepelte Roc-madár⁶ is erre szárnyal
 Leszáll karmában Ádám nagy fejével az első koponyával
 A láthatár szélén a sas kiáltozik rí
 S Amerikából jó a sok kicsiny kolibri
 Kínából pihik⁷ jöttek ép most karcsu mind s törekeny
 Egy szárnyuk van csak s párosan röpködnek fenn az égen
 És itt a jó galamb szeplőtlen lélek hófehér
 Akit a lantmadár s nagypettyű pávahad kísér
 A főnix ez a máglya mely saját magát szüli és újra támad
 Tűzforró hamujával most egy percre elborítja itt a tájat
 A szép szirének is otthagyják már a vad tengerszorost

¹ Ametiszt: féldrágakő, a kvarc ibolyaszínű változata.

² Simon mágus: varázsló, a *Bibliában* is szerepel: Péter apostoltól meg akarta vásárolni a csodatevő erőt.

³ Thianai Apollonius: filozófus az 1. század végén. Csodatevőnek tartották, és mint Krisztus pogány ellenképét magasztalták.

⁴ Ikáros Énok: a *Biblia* szerint 365 éves korában Isten magához emelte az égbe.

⁵ Éliás: Illés próféta; az Úr tüzes szekeren ragadta magához az égbe.

⁶ Roc-madár: az *Ezeregyéjszaka* mitikus madara.

⁷ Pihik: mesebeli egyszárnyú madár, mely párosával röpköd – jobb oldalon a hím, bal oldalon a nőstény.

És mind a hárman erre szállnak csábosan dalolva most
S a főnix a sasok s a kínai pihimadárraj
Pajtáskodnak ott fenn mindannyian a szálló gépmadárral

Most Párisban jársz s magánosan lépdelsz a vad tömegben
Az autóbuszok csodája görg eléd s bög egyre vészesebben
És elszorítja torkod a csodás szerelmet féltő félelem
Mintha többé már soha nem szeretne senkisémmel
Ha a régmúlt időkben élsz már szerzetes vagy s őriz egy kolostor
S ti mind pirultok hogyha egy imát rebegtek s féltek a gonosztól
Kigúnyolod magad s a nevetésed mint Pokol tüze úgy pattog szerte itt
E nevetés szikrái csillantják fel életed tavát s mélységeit
Bizony homályos múzeumban függő kép ez
S hogy közelebből megnézd néha odalépdelsz

Párisban jársz ma és az asszonyok hada csapzott a vértől ó ne is emlékezz
Így történt míg a szépség ép lealkonyult és elfeledni ezt is ép elég lesz
Dicsfényes lángoló kövekbe fagyva szép Miasszonyunk rámnézett Chartres-ban
S Szent Szíved vére fenn a Montmartre-on elöntött míg a hajlékodon álltam
A boldogító szókra vágyom én s beteg vagyok már régen
Egy szerelemtől szenvedek s szégyenlem gyöngeségem
És fogvatart a kép álmatlan élsz miatta s folytonos settengő félelemben
Kísér e kép de néha mégis messze lebben

Most forró parton ülsz előtted a Földközi-tenger
Egész évben virágzó citromfák árnyéka rejt el
Barátaiddal kószálsz alattad leng a bárka
Egyik Mentonba tér haza egy majd Nizzába s kettő Turbiába
Irtózva nézzük látszanak a víz poliptól nyüzsgő mélyei
S halak úszkálnak lágy moszat között s Megváltó jelképei

Kis fogadó kertjében üldögélsz most Prága mellett
Egy rózsaszál az asztalon úgy érzed rólad minden bú lepergett
S míg félig készen hever itt előtted amit írsz a próza
Csak nézed egy kicsiny bogárt hogy altat ép szíven a rózsza
Döbbsen látod Szent Vid⁸ ó agátjain az arcod pontos mását
Sosem felejtéd már e nap halálos mély szomorúságát
Lázárhoz vagy hasonló itt kit meggyötört a nap
A nagy zsidónegyed órái mind ellenkező irányba forganak⁹
S hátrálsz te is az életedbe vissza lassan s andalogva
Fülsz a mély kocsmák ölén zengő cseh dallamokra
Ha mégis ép fölfelé a Hradzsín¹⁰ útjain s az alkonyat kilobban

⁸ Szent Vid: Szent Vitus; a prágai Szent Vitus-székesegyház és annak védőszentje.

⁹ A prágai gótikus zsinagóga órájának mutatói a héber írás szerint visszafelé járnak.

¹⁰ Hradzsín: Prága várának, a várkerületnek a neve.

Ímé Marseille-ban vagy körötted zöld görögdinnyék halomban

Ímé Coblenzban vagy az Óriáshoz címzett szállodában

Ímé Rómában ülsz fölötted egy japáni naspolyafa ága

Ímé most Amsterdamban vagy egy lánnyal akit szépnak látsz pedig szegényke csúnya
Egy leydeni diákkal kell majd összeházásodnia s előre únja
Latinul bérelnék szobákat ott Cubicula locanda¹¹
Már három napja éltél ott mikor Goudába mentem én emlékszem három napra
Párisban állsz a vizsgálóbíró előtt
Letartóztatnak s elvezetnek ím mint egy gonosztevőt

Oly sokfelé utaztál fájdalom s öröm kísért falukon városokon át
Mielőtt észrevetted volna vad korod s a rettentő hazugságok sorát
Húsz és harminc éves korodban szerelemtől szenvedtél ziláltan
Úgy éltél mint egy eszelős időmet elpredáltam
Nem merek jobb kezemre nézni már és minden pillanatban csak zokognék
Teérted és miattam kit szeretsz és mindazért mi rémit s bennem hánytorog még
E megriadt kíváncsiakat nézed itt szemükből könnyű pereg
Istenben bíznak ők s imát motyognak míg az asszonyok mellét szopják az éhes kisdédek
Nehéz szaguk betölti a Gare Saint-Lazare¹² nagy várótermeit
Mint a háromkirályok bíznak csillagukban s mindenük e hit
Remélik hogy sok pénzt keresnek majd ó kába terv Argentínában
S vagyonnal térnek majd haza a vágyott óhazába
Vörös dunnát vonszol magával egy család ahogy ti is vizitek szívetek
E dunna éppen oly valószínűtlen mint az álmaink
S a bús kíváncsiak közül néhányan végül itt maradnak
A Rue des Rosiers vagy a Rue des Écouffes¹³ szűk odvain szerényen megtapadnak
És gyakran látom este őket levegőznek kint a házak mellett
Mint a sakktáblák bábuja csak néha lépnek egy-egyét
Sok köztük a zsidó az asszonyok parókát hordanak
Kis boltok nyirkos mélyén ülnek vérszegényen s hallgatag

Megállsz egy alja bár előtt egy pult előtt mit síkos lé mocsok véd
A szerencsétlenek között megiszol két sou-ért egy gyatra kávét

Egy vendéglőben nézel este szét

E nők nem rosszak itt de mindegyiknek súlyos gond a lét
Így hát mind még a legcsúnyább is gyötri kedvesét
Egy rendőr lánya ő a messzi Jersey-ből

¹¹ Ejtsd: kubikula lokanda; kiadó szobák.

¹² Ejtsd: gár szenlázár; Párizs egyik pályaudvara.

¹³ Ejtsd: rü dérozé, rü dézekuf; a párizsi zsidónegyed jellegzetes utcái.

Kezén amit nem láttam még sosem kérges repedt bőr
Hasán a forradás oly végtelen nagy szájalomra indít

Most egy borzalmasan mosolygó lányhoz hajlok s megalázom szájamat

Egyedül vagy közelg a reggel
A tejesek kannája kondul már az utcán

Az éjjel búcsút int akár egy szép Metíva¹⁴
Ez Ferdine a hamis vagy tán Lea ki néz utánad ríva

És úgy iszod akár az életed e lángoló szesz te
Akár a pálinkát iszod az életed te

Gyalog akarsz ma hazatérni mégy Auteuil felé
Hogy végül is aludni térj oceániai s guineai bálványaid közé
Egy másik hit s másféle forma Krisztusai ők
Alacsonyrendű Krisztusok homályos hitre térítő

Ég veled Ég veled

Véresnyaku nap

1912

(Radnóti Miklós fordítása)

Egy szép vörössesszókéhez

Ímé ember vagyok megfontolt és okos
Már ismerem az életet s halált mindazt mit ismerhet ki élt
Kit fájdalom gyötört s emelt öröm szerelmi szenvedély
Ki elhitte már eszméit néha-néha
Sok nyelvet ismert és mindenfelé
Sok tájon át utazgatott
Járt háborúban s látta a Gyalogság és Tüzérség harcait
Fejsebet kapott meglékelték míg kloroformtól részegen aludt
S a szörnyű küzdelemben elvesztette legjobb társait
Mindazt tudom az újról s régiről amit ezekről így egy ember egymagában tudhat
És anélkül hogy feldúlna ma ez a közöttünk
S értünk zajló harc barátaim
Elítélem a hagyomány s a lelemény e hosszú vad vitáját
A Kaland s a Rend pörpatvarát

¹⁴ Metíva: mesztic, félvér nő.

Ti akiknek a szája Isten szájához hasonló
E száj maga a rend
Legyetek elnézők ha minket összemértek
Azokkal akik ápolják és folytatják e rendet
Mi a kalandot kergetjük mindenfelé

Nem ellenetek harcolunk mi
Csak az óriási s furcsa birtokokra vágyunk
Ahol a virágzó rejtelem hajlong felénk
Új tüzek lobognak ott s eleddig nem látott színek
Ezernyi súlytalan lebegő látomás
S ezekből kell valóságot teremtenünk

Fel akarjuk kutatni a jóság tájait hatalmas ország s minden hallgat ott
Ímé az idő is amit kergetni s visszacsalni éppen úgy lehet
Irgalmazzatok nekünk mi folyton a jövő s a végtelen határain
Harcolunk az emberek helyett
Irgalom tévedéseinkért a bűneinkért irgalom

Ímé megjő a nyár e perzselő vad három hónap
S mint a tavasz halott immár az ifjúságom
Az izzó Értelem évadja ez ó lángoló Nap

S én vágyom
Lesem a formát édes és előkelő
Az értelem csábítgat véle hogy kövessem
Mint mágnes a vasat magához von ma engem
Jön és a haja lebben
Csodás vörössesszőke nő

Haja arany mi lenne más
Szép hosszantartó villanás
Vagy láng mely lobot vet kevélyen
A rózsán hogyha hervad épen

Ne vessetek hát rajtam emberek
Mindenhol mind ne vessetek de főképen ti itt
Mert annyi mindent nem merek elmondani ma néktek
S nem hallgatnátok meg ha tán elmondanám ma néktek
Ó irgalmazzatok nekem

1918

(Radnóti Miklós fordítása)

A megsebzett galamb és a szökőkút

Látom megkínzott arcotok
 MAREYE MAREYE
 ANETTE ANETTE
 MIA s te szőke YETTE
 hol vagytok
 ő jaj
 ifju lányok
 DE
 itt e
 jajgató
 szökőkút mellett
 ez a galamb is riva repked
 Ó ég felé szökellő emlék? Hol van Raynal Billy Dalize
 A sok barát aki még nem? Hol van régi méla íz
 Velem volt harcol messzi mer? Szívamban zsongása andalít
 S a vízből haldokló sugar mer? Névem most Crenniz merz-jár
 Álmos szemük pillant reám? Hol van most Crenniz merz-jár
 Hol van Braque s Max Jacob a? Mindannyian holtak talán
 S Derain a hajnalszín szemü? Én emlékekkel telt meg im a felken
 S Derain a hajnalszín szemü? Én emlékekkel telt meg im a felken
 HARCOLNI MENTEKŐK MINDEN HIÁBA S MOST FÖNN CSATÁZNAK ÉSZAKON
 Az éj lehull Ó vérző tenger
 Leander burjánzik vadon a kertekben körül harcok virága

1914

(Radnóti Miklós fordítása)

FILIPPO TOMMASO MARINETTI

(1876–1944)

A futurizmus megalapítása és kiáltványa

(Részlet)

1. A veszély szeretetét, az erőre és merészségre való törekvést akarjuk megénekelni.
2. A bátorság, a vakmerőség, a lázadás lesznek költészetünk lényeges elemei.
3. Az irodalom mindmáig a megfontolt mozdulatlanságot, a révületet és az álmot magasztalta. Mi a kihívó mozgást, a lázas álmatlanságot, a futólépést, a halálugrást, a pofont és az ökölcsapást magasztaljuk.
4. Megállapítjuk, hogy a világ nagyszerűsége új szépséggel gazdagodott: a sebesség szépségével. Egy versenyautó, kirobbanó lélegzetű kígyókhöz hasonlatos vastag csövekkel díszített motorházával ... egy bömbölő autó, mely úgy száguld, mint a kartács, szebb, mint a Szamothrakéi Győzelem [szobra].
5. Azt az embert akarjuk dicsőíteni, aki a kormánykereket tartja, melynek képzelt rúdja átéri a Földet, rohanó futásban, földi pályájának körein.
6. Kell, hogy a költő hévvel, nagyvonalúsággal és teljesen adja oda magát, hogy a leglényegesebb elemek lelkesítő hevét növelje.
7. Nincs másban szépség, csak a küzdelemben. Egy mű sem lehet igazi alkotás, ha nincs támadó jellege. A költészetet úgy kell felfogni, mint heves támadást ismeretlen erők ellen, hogy azután az ember előtt megadásra lehessen kényszeríteni őket.
8. A századok legkiemelkedőbb csúcsán állunk! ... Miért kellene hátra néznünk, ha ki akarjuk tárni a Lehetetlen rejtelmes kapuit? Tegnap meghalt az Idő és a Tér. Már a teljességben élünk, miután megteremtettük az örök, mindenütt jelenlevő sebességet.
9. A háborút akarjuk dicsőíteni – a világ egyetlen megtisztítóját –, a militarizmust, a patriotizmust, a felszabadultak destruktív magatartását, azokat a szép elveket, melyekért meghal az ember, és a nő megvetését.
10. Le akarjuk rombolni a múzeumokat, a könyvtárakat, az akadémiák minden fajtáját, és harcolni akarunk az erkölcsösködés, a nőmozgalom és minden megalkuvó vagy hasznos hitványság ellen.
11. Meg fogjuk énekelni a munkától, örömtől, vagy a lendülettől felkavart nagy tömegeket: megénekeljük a forradalmak sokszínű és sokhangú áradatait a modern világvárosokban; megénekeljük a fegyvergyárak és vad villamos holdaktól megvilágított hajógyárak vibráló éjszakai tüztét; a mozgó állomásokat, melyek füstölgő kígyókat nyelnek el; a csavart füstjük szálán felhőkre függesztett műhelyeket; a hidakat, melyek mint óriási tornászok kapaszkodnak át a folyókon s késpengeként villognak a napfényben; a kalandos gőzhajókat, melyek a látóhatárt kémlelik, a széleskeblű lokomotívokat, melyek mint hatalmas, csövekkel kantározott fémlovak toporzékolnak a síneken, és sikló szállását a repülőgépeknek, melyek légcavara zászlóként csattog a szélben, s úgy tapsol, mint a lelkes tömeg. Olaszországból repítjük világgá a felforgató és gyűjtogató erőszakosságnak ezt a kiáltványát, mellyel ma megalapítjuk a *Futurizmust*, mert meg akarjuk szabadítani ezt az országot a professzorok, régészek, idegenvezetők és antikváriusok bűzös rákfenejétől. Itália már hosszú ideje az ócskaságok piaca. Meg akarjuk szabadítani őt a múzeumoktól, melyek mint megszámlálhatatlan temetők, befedik az egész országot.

1909

(Szabó György fordítása)

Óda a verseny-automobilhoz

Te egy acél-faj szilaj istene,
nagy messzeségtől részeg Autó,
ki rémülten zörömbölsz és vicsorogva harapod a zablád!

Hámor-szemű, iszonyú, japáni isten,
te lángon és olajon élő,
te messze csillagokért égő,
feloldom ördögös, töfötölő szived
és óriás pneumatikod, hogy táncolja,
újjong a nagyvilág fehérítő útjain.
És meglazítom érc-fékjeid, robogj,
Robbanj ki részegen a szabadító Végtelenbe!...

Ökröndöző és ugató lármádra...
nézd, az alkonyuló Nap és nekilendül,
véres lihegéssel futni kezd
a szemhatár peremén...
Ott lenn üget az erdő mélyein... nézd!

Hajrá, jó démon, tiéd vagyok egészen... vigyél,
süket a föld, a nesz hiába rezzen,
vak az égbolt, csillag hiába lobban,
sarkantyúzom a lázam és a vágyam,
karddal verem érc-paripámnak orrát!...
És minden pillanatban hátrahajlok,
Hogy érezzem – a tarkóm beleborzong –
a szél pihés, hízelt simítását.

Kecsegtető, varázsos messze karok!...
Ó szél, ez a te mohó lihegésed
megmérhetetlen Végtelen, mely elnyelsz!...
Ah! Ah! ... fekete malmok bicegve sietnek,
mint hogyha futnának utánam hártya-szárnyaikkal
hatalmas lábakon...

Ott a Hegyek, most az utamra dobják
szendergő frissességük köpenyét.
Ott! Ott! nézd ... annál a baljós fordulónál!...

Hegyek, ó szörnyű Állatok, ó Mammutok,
Kik lomhán totyogtok, görbítve iszonyú hátatok,
már túlhaladtalak titeket ... a semmibe rogytok,
a köd zavarába! ... És alig-alig
hallom a döngést, a buta zöngést,
mérőföldlépő csizmátok messzi zuhogását!...

Azúrköpenyes, friss, messze hegyek!...
 Holdfénybe derengő drága folyók!...
 Homályos lankák! Az őrült szörny rohan
 és elhagy benneteket is... Csillagok, én Csillagaim,
 halljátok a futását, a durva zugását,
 acéltüdeje örökös pöfögését?
 Én állom a versenyt ... ti Véletek, én Csillagaim!...
 Gyorsabban!... még gyorsabban!... előre! hajrá!...
 Lazítsd a féket!... Nem bírod?... Törd le! ...
 Hadd zúgjon a motor, vágtaasson a gépem!

Hurráh! A mocskos földet elhagyom!...
 Szabad vagyok, az ürbe röpülök,
 az ég arany ágán,
 a Csillagok szikrázó végtelenjén.

1912

(Kosztolányi Dezső fordítása)

Pofon ütjük a közízlést

A mi Új Első Váratlanunk olvasóinak.

Csupán mi vagyunk Korunk arca. A kor kürtje harsonázik általunk a szó művészetében.
 A múlt szűk. Az Akadémia és Puskin érthetetlen hieroglifák.

Puskint, Dosztojevszkijt, Tolsztojt ésatöbbit ki kell dobni a Jelenkor Gőzhajójából.

Aki nem felejt el első szerelmét, az nem ismeri fel az utolsót. És ki az a hiszékeny, aki utolsó Szerelmét átváltoztatná Balmont parfümös szajhájává? Ez tükrözné a mai nap merész lelkét? És ki az a gyáva, aki ne merné lerántani a papírvértet a harcos Brjusov fekete frakkjáról? Vagy tán ismeretlen szépségek hajnalfénye ragyog rajta?

Mossák meg kezüket, ha hozzáérnek a töméntelen sok Leonyid Andrejev által összekotyvasztott, mocskos könyv-váladékhoz.

Mindezeknek a Kuprinoknak, Blokoknak, Szologuboknak, Remizovoknak, Avercsenkóknak, Csornijoknak, Kuzminoknak, Bunyinoknak ésatöbbinek, ésatöbbinek csupán folyóparti nyaraló kell. Ilyen jutalmat szán a sors a mesterembereknek.

Mi a felhőkarcolók magasságából pillantunk le hitványságukra! ... Megparancsoljuk, hogy tiszteljék a költők jogait:

1. A szótárgyarapítást egész terjedelmében – önkényes és képzett szavakkal (szóújítás),
2. az előttünk létezett nyelv iránti végtelen gyűlöletet,
3. azt, hogy irtózáttal hárítsuk el büszke homlokunkról a garasos dicsőség Önök által fűdővesszőkből font Koszorúját,
4. azt, hogy mi a szó szirtfokán álljunk a fűtty és harag tengerének közepette.

És ha egyelőre még a mi írásainkban is ott maradtak az Önök „Józan eszének” mocskos bélyegei, mégis elsőként vibrálnak felettünk az Önértékű (Öneredetű) Új Szó Eljövendő Szépségének Villámfényei.

Burljuk, Krucsonih, Majakovszkij, Hlebnyikov
 1912

(Radó György fordítása)

VLAGYIMIR MAJAKOVSZKIJ

(1893–1930)

Az író-testvérek

Nem arra születtem, belátom,
hogy a Brisztolban üldögéljek
s ott egész nap csak teákon
s vers-hazugságon élek.
A poharakat lesöpröm
s asztalra ugrok nyomban.
Idehallgassatok,
atyámfiái az irodalomban!

Ti csak itt lopjátok a napot,
a firkálástól kikopott bársonyzekétek.
Szemetek a teáspohárba réved –
majd felnéztek, ha lesöpört üvegcserep csörömpöl,
s fületek is előbukkan a göndör kóc-özönből.

Kedveseim,
a falhoz,
a tapétához
tapadtok,
de köztetek arra ki termett,
hogy a szavakkal párbajt vívjon?
Tudjátok-e, hogy
ha nem írt verset:
rabolt
és fosztogatott François Villon?

És ti, akik
egy zsebkész láttára megriadtok,
azt hiszitek, hogy egy ragyogó kor
szépségének őrei vagytok?
Miről is írhattok ti
manapság?
Tollat ragadnotok vétek.
Hiszen egy ügyvéd élete is
százszorta érdekesebb, mint a tiétek.

Költő urak, kiket
égi ihlet hat át,
dalotok
ilyen maszlagtól csöpög: